

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/131/2017
Identifikačné číslo spisu:	1110225827
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1110225827.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T. R., bývajúcej v X., zastúpenej Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom so sídlom v Bratislave, Rožňavská č. 2, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu nemajetkovej ujmy a konštatovanie porušenia práva, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 6 C 49/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. augusta 2016 sp. zn. 5 Co 299/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. marca 2012 č. k. 6 C 49/2010-78 vyslovil, že nesprávnym úradným postupom Ministerstva spravodlivosti SR pri vybavovaní sťažnosti žalobkyne z 27. júna 2007, ktorou sa domáhala prešetrenia nečinnosti Ministerstva spravodlivosti SR pri vybavovaní jej sťažnosti na nečinnosť Slovenskej komory exekútorov z 21. februára 2007, bolo porušené právo žalobkyne. Žalobný návrh žalobkyne vo zvyšku zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že žalobný návrh žalobkyne je čiastočne dôvodný. Uviedol, že pri vybavovaní sťažnosti žalobkyne podanej 21. februára 2007 žalovaná nedodržala zákonnú lehotu na jej vybavenie v zmysle § 13 zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach, keď až 5. februára 2008 oznámila žalobkyňi vybavenie sťažnosti na postup súdneho exekútora a až 19. februára 2009 žalobkyňu písomne informovala o postupe pri vybavovaní predmetnej sťažnosti. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil záver, že nedodržaním zákonnej lehoty sa žalovaná dopustila nesprávneho úradného postupu podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), na základe čoho vo výroku svojho rozhodnutia vyslovil porušenie práva žalobkyne. Zamietnutie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej žalobkyňou podľa § 17 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. odôvodnil neunesením dôkazného bremena žalobkyňou, keď žalobkyňa nepreukázala vznik ujmy a príčinnej súvislosti medzi ujmom a nesprávnym úradným postupom a neprodukovala v tomto smere žiadne dôkazy. O trovách konania rozhodol podľa §

142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Rozsudok napadli žalobkyňa a žalovaná odvolaniami.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 24. augusta 2016 sp. zn. 5 Co 299/2012 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že stranám sporu nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, sa v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožnil s dôvodmi uvedenými v rozsudku prvoinštančného súdu, ktorým súd prvej inštancie konštatoval porušenie práva žalobkyne a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol a v ktorom dostatočne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní o uplatnenom nároku podstatný význam. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa 29. novembra 2016 dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Namietala, že odvolací súd sa svojím právnym názorom, že nemajetková ujma nevzniká priamo porušením (nemajetkových) práv, ale malo by ísť o akúsi sekundárnu ujmu, ktorej vznik sa musí preukazovať nad rámec porušenia práv, odklonil od právneho názoru, že porušenie práv samo osebe spôsobuje nemajetkovú ujmu (na právach) a teda nárok na peňažnú satisfakciu ako takú sa sekundárne nepreukazuje, ale vyplýva priamo z preukázania porušenia práv. Poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 22. júna 2011 sp. zn. 15 Co 39/2011, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Apicella vs. Taliansko (č. sťažnosti 64890/01), nález Ústavného súdu Českej republiky z 21. septembra 2011 sp. zn. I. ÚS 1536/11, nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 89/99, sp. zn. III. ÚS 36/07, sp. zn. I. ÚS 393/08, sp. zn. II. ÚS 210/09, sp. zn. I. ÚS 131/08. Poznamenala, že v predmetnej veci predstavovalo podanie sťažnosti výkon práva žalobkyne na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a bolo súčasťou jej obrany pred marením exekúcie zo strany exekútora. Zákonná lehota na vybavenie sťažnosti bola žalovanou prekročená, pričom žalobkyňa k prietahom ani v najmenšom neprispela, naopak snažila sa a i c h odstrániť urgenciami, sťažnosťami a žiadosťami o prijatie ministrom spravodlivosti. Uviedla, že počas dlhých rokov rozhodovania Ústavný súd Slovenskej republiky vytvoril prostredníctvom stoviek rozhodnutí stabilizovanú judikatúru k otázke prietahov v konaní. Konštatovala, že v jej prípade ide o ujmu na právach, ktorú nemožno nijako odstrániť, iba kompenzovať, pričom žalobkyňa všetky skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy preukázala. K nepriznaniu náhrady trov konania poukázala na judikatúru ústavného súdu, ktorý na účely náhrady trov konania posudzuje úspešnosť ústavnej sťažnosti z hľadiska úspechu argumentov, nie podľa toho, či bolo sťažovateľovi vyhovené vo vzťahu k celému petitu sťažnosti. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 422 ods. 1 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranu slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a/ a b/. Podľa § 422 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

9. V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala rozhodnutia, že nesprávnym úradným postupom žalovanej pri vybavovaní sťažnosti bolo porušené právo žalobkyne a tiež náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak (§ 17 ods. 1); v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'ucinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak (§ 17 ods. 2); výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení (§ 17 ods. 3); výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (§ 17 ods. 4). Súd prvej inštalácie rozsudkom z 9. marca 2012 č. k. 6 C 49/2010-78 rozhodol, že nesprávnym úradným postupom žalovanej pri vybavovaní sťažnosti bolo porušené právo žalobkyne, žalobu vo zvyšku zamietol (t. j. ohľadom nemajetkovej ujmy v peniazoch - 350 € s príslušenstvom) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Krajský súd rozsudok vo výroku o nemajetkovej ujme v peniazoch a vo výroku o trovách konania napadnutý odvolaním žalobkyne, potvrdil. Stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Dovolateľka napadla dovolaním rozsudok odvolacieho súdu v celosti.

10. To znamená, že predmetom dovolacieho konania je rozhodnutie odvolacieho súdu a/ o nemajetkovej ujme v peniazoch 350 € s príslušenstvom, b/ rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania (o ktorých rozhodol súd prvej inštalácie), c/ rozhodnutie o trovách odvolacieho konania.

11. Žalobkyňa podala dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu voči potvrdzujúcej časti rozsudku súdu prvej inštalácie o zamietnutí žaloby na zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch a rozhodnutie o trovách konania dôvodiac § 421 ods. 1 CSP. Z obsahu dovolania vyplýva, že namieta odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

12. So zreteľom na ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a/ CSP bolo potrebné vo vzťahu k rozhodnutiu o nepriznaní nároku na nemajetkovú ujmu v peniazoch - 350 € s príslušenstvom - vyriešiť otázku, či prípustnosť dovolania nie je vylúčená výškou peňažného plnenia, o ktorej bolo rozhodnuté odvolacím súdom.

13. Výška minimálnej mzdy v deň podania žaloby (1.6.2010) predstavovala 307,70 €, jej desaťnásobok 3 077 €. Dovolanie žalobkyne smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu (o. i.) o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy. Na danú vec sa teda vzťahuje ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, ktoré prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP vylučuje. Na základe uplatnenia zásady *ratione valoris* pri obmedzení prípustnosti dovolania platí, že dovolanie nie je prípustné vo veciach, ktorých predmetom je výlučne peňažné plnenie v určitej výške. Tzv. majetkový cenzus predstavuje obmedzenie prípustnosti dovolania pre právne posúdenie (dôvody uvedené v § 421 ods. 1 CSP) na výšku sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho konania. V danej právnej veci je predmetom dovolacieho prieskumu suma 350 € s príslušenstvom, ide teda o tzv. bagateľný spor, pri ktorom je dovolací prieskum v zmysle vyššie uvedeného neprípustný. Pre úplnosť dovolací súd podotýka, že napriek tomu, že v prípade nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv (podobne je to v prípade ochrany osobnosti podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka alebo v prípade bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia), jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Pre povahu nároku je rozhodujúci jeho obsah a nie predmet ochrany. Pre tento nárok sa uplatňuje aj všeobecný právny inštitút premlčania (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

14. Vo vzťahu k dovolaním napadnutej časti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený výrok súdu prvej inštalácie o trovách konania, je dovolanie neprípustné poukazujúc na ustanovenie § 421 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého je dovolanie podľa § 421 ods. 1 neprípustné, a k odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. V danom prípade odvolací súd rozhodol o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštalácie podľa § 357 písm. m/, t. j. o nároku na náhradu trov konania. Dovolací prieskum rozhodnutia o trovách konania v danom prípade je vylúčený.

15. Dovolaťka taktiež napadla aj výrok odvolacieho súdu, ktorým súd stranám sporu nepriznal nárok

na náhradu trov odvolacieho konania. Dovolateľka uplatnila dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 CSP, podľa obsahu dôvod uvedený v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa ustanovení § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie ak to zákon pripúšťa a podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania nepodlieha dovolaciemu prieskumu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, pretože nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým by sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie.

16. Podľa § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

17. Najvyšší súd, konštatujúc danosť dôvodov pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ CSP, dovolanie žalobkyne odmietol.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.